

ČREVESNE OKUŽBE Z ZAJEDAVSKIMI ČRVI

Ilijana Markoš-Krstulović

1. *Kako pogoste so črevesne okužbe z zajedavskimi črvi?*

V zadnjih letih beležimo v Sloveniji od 10 do 15 prijavljenih primerov trakuljavosti na leto. V letu 2006 je bilo med 84 prijavljenih parazitov 18 okužb s trakuljo, leta 2005 pa jih je bilo 13.

2. *Kaj povzroča nastanek črevesnih okužb z zajedavskimi črvi?*

Črevesne okužbe povzročajo različne razvojne oblike glist ali trakulj, katerih jajčeca ostanejo na neumitih rokah, sadju, zelenjavi ali na neprimerno pripravljene hrani in se na ta način vnesejo v telo. Zajedavci gostitelju odjedajo hrano, pijejo telesne sokove, uničujejo celice in gostitelji tako oslabijo. Na nastanek in širjenje bolezni vplivajo slabe higienske navade ljudi in nerazvitost okolja.

3. *Kako se črevesne okužbe z zajedavskimi črvi kažejo?*

Znaki bolezni so odvisni od števila parazitov, količine izločenega strupa in alergijske reakcije na prisotnost parazitov. Prisotnost zajedavcev v črevesu je lahko brez znakov bolezni, lahko pa se pojavijo neznačilni znaki, kot so bruhanje, napihnjenost, driske ali zaprtje in bolečine oz. nelagodje ter krči v črevesju. Ker zajedavci človeku odjedajo hrano, le-ta hujša, otrok ne napreduje, lahko pride do pomanjkanja železa ali drugih življenjsko pomembnih snovi. Pri okužbi s podančicami je značilni srbež okolice zadnjika, ki je še prav posebej izrazit ponoči. Na koži se lahko pojavijo lokalizirane, srbeče spremembe, ki se najpogosteje nahajajo v spodnjem delu trebuha, na hrbtu, bedrih in okrog danke. Lahko se pojavi tudi alergijska reakcija v obliki izpuščajev po celem telesu (urtikarija). Bolezni lahko privedejo do razdražljivosti, apatije, izgube apetita in onemogočajo razvoj otrok, redkokdaj pa privedejo tudi do smrti.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Okužba se diagnosticira z izolacijo razvojnih faz parazitov iz blata ali iz vzorcev kože okoli zadnjika, ki se z lepilnim trakom ali vatirano palico vzame pred odvajanjem blata ali tuširanja. Pogosto sta prisotni spremembi v krvi, kot sta eozinofilija in anemija.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Zdravljenje okužb poteka z zdravili. Trajanje in način zdravljenja sta odvisna od povzročitelja, starosti gostitelja in faze bolezni. Za bolezen, ki jo povzroča podančica, je potrebno istočasno zdravljenje cele družine, vključno s tistimi člani družine, ki ne kažejo znakov bolezni. Včasih je potrebno zdraviti tudi vse otroke v vrtcih ali drugih centrih dnevnega varstva.

6. *Kako bolezen poteka?*

Ponavadi je potek bolezni blag in človek sploh ne ve, da je okužen. Možni pa so naslednji zapleti: vnetje slepiča, žolča, krvavitev iz prebavnega trakta in pljučnica.

7. *Kako poteka spremljanje bolnika s črevesno okužbo z zajedavskimi črvi?*

Opazovati je potrebno blato in v njem iskati ostanke črvov ter spremljati telesno težo.

8. *Kako si lahko pri črevesnih okužbah z zajedavskimi črvi pomagata sami?*

Pri ugotovljeni okužbi je potrebno skrbeti za osebno higieno še bolj kot sicer. Pri okužbi s podančicami, ki povzročajo srbež okolice zadnjika, je primerno postriči nohte na rokah, da se na tak način preprečita ponovni prenos in širjenje infekcije. Jajčeca parazitov se lahko zadržujejo na predmetih in posteljnini, zato je treba posteljnino zamenjati en dan po zdravljenju enterobioze (najpogostejših glist pri otrocih), igrače, obleke in živila pa dobro oprati z vročo vodo ter detergentom za posodo.

9. *Kako črevesne okužbe z zajedavskimi črvi vplivajo na vaše življenje?*

Že sam občutek, da se v našem telesu nahaja zajedavec, je sila neprijeten. Zaradi anemije in drisk je dokaj pogosto prisotna utrujenost, pa tudi izčrpanost, znižanje telesne teže oz. zaostanek v razvoju otroka. Razdražljivost in nespečnost sta pogosta predvsem zaradi srbenja okolice zadnjika.

10. *Ali in kako lahko nastanek črevesnih okužb z zajedavskimi črvi preprečite?*

Črevesne okužbe je mogoče preprečiti s skrbjo za osebno higieno, s higieno živil, pitne vode in okolja. Potrebno je temeljito (s tekočo vodo in milom) umivanje rok, predvsem pred velikimi obroki, po iztrebljanju, po kontaktu z iztrebki živali in zemljo. Surovo sadje in zelenjavo je potrebno pred uporabo oprati s pitno, neoporečno tekočo vodo in/ali odstraniti lupino in poškodovane dele. Živila živalskega izvora (meso in ribe) naj bodo veterinarsko pregledana, na ustrezn način pripravljena in toplotno obdelana. Segrevanje živil v mikrovalovni pečici ne uniči vseh parazitov, ker se živila ne segrevajo enakomerno. Tudi zmrzovanje ne uniči parazitov v surovem mesu ali ribah. Kanalizacija mora biti urejena tako, da odplake ne iztekajo neposredno v jezera in travnike. Živina naj se ne bi pasla na pašnikih v bližini odlagališč.